

Rapport, selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Midtre Namdal Avfallsselskap

---

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Nærøy kommune

Møtedato

03.09.2019

Saknr

10/19

Saksbehandler Per Helge Genberg**Arkivkode** FE - 037, TI - &58**Arkivsaknr** 19/23 - 5

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

1. Kontrollutvalget slutter seg til den framlagte rapporten.
2. Kontrollutvalget oversender saken til kommunestyret med slik innstilling til vedtak:
  1. *Kommunestyret tar rapporten til orientering.*
  2. *Nærøy kommunestyre ber det nyvalgte kommunestyret i nye Nærøysund kommune fra 01.01.2020 følge opp rapportens anbefalinger.*

Vedlegg

Selskapskontroll MNA Nærøy

Saksutredning

Etter forurensningsloven § 34 har kommunen ansvaret for renovasjon. Uavhengig av om kommunen kjøper avfallstjenesten eller utøver den selv, må kommunen sikre seg at kommunens plikter ivaretas.

Kontrollutvalget i Nærøy vedtok prosjektplan for selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Midtre Namdal Avfallsselskap IKS (MNA) i sak 04/19.

Selskapskontrollen i MNA) omfatter kommunene Namdalseid, Namsos, Fosnes, Osen, Høylandet, Overhalla, Nærøy, Bindal, Flatanger og Grong. Selskapskontrollen er samordnet og gjennomført av Revisjon Midt-Norge SA, og består av:

- Eierskapskontroll for den enkelte kommune
- Forvaltningsrevisjon av Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Revisor har benyttet intervjuer og dokumentgjennomgang som metode.

Revisjon Midt-Norge SA leverte rapporten 23.08.2019. Kommunens høringssvar er tatt inn i dokumentet.

Eierskapskontrollen

Eierskapskontroll handler om hvordan kommunen utøver sitt eierskap. Etersom MNA er et interkommunalt selskap, har både den enkelte kommune og kommunene i fellesskap en eierrolle. Eierskapet skal ivaretas i samsvar med kommunestyrets vedtak og egne retningslinjer.

Revisor konkluderer med at Nærøy kommune i hovedsak utøver eierskapet i MNA i tråd med kommunestyrets vedtak og normer for eierstyring. Kommunens eierskapsmelding er seks år gammel, og mangler strategiformuleringer. Nærøy har vedtatt den nye renovasjonsforskriften og kunngjort den på kommunens heimeside.

Revisor gir følgende anbefalinger:

- Kommunen bør etablere rutiner som sikrer tilstrekkelig informasjon om selskapet til politikerne.
- Eierrepresentantene må følge opp at innkallinger til representantskap med sakliste sendes ut minst fire uker før møtet.
- Representantskapet bør vurdere å lage en instruks til valgkomiteen

Forvaltningsrevisjonen

Forvaltningsrevisjonen har disse problemstillingene:

1. Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i MNA i tråd med selvkostprinsippet?
2. Er rutine for differensiering av renovasjonsgebyr i tråd med regelverket?
3. Er redusert gebyr/fritak gitt i tråd med regelverket?
4. Jobber MNA målrettet for å begrense forurensningen og utnytte avfallet som ressurs?
5. Hvem har ansvar for deponier og ettersikring av dem?

1. Er praksis for beregning av renovasjonsgebyret i MNA i tråd med selvkostprinsippet?

Retningslinjene fastslår at selvkostprinsippet gjelder uavhengig av hvordan tjenesten er organisert. Når kommunen ivaretar administrative funksjoner på selvkostområdet, som fakturering, regnskapsføring og oppfølging, vil dette være indirekte tjenester i selvkostkalkylen. Dersom kommunen har satt ut hele tjenesten til et selskap, vil selskapet som regel være ansvarlig for å utarbeide selvkostkalkylen. Kommunene følger bare delvis selvkostprinsippet i beregningen av de kommunale påslagene.

Rapporten viser at MNA følger selvkostprinsippet og at selvkost danner grunnlaget for prisen MNA oppgir, men at selskapet er i grenseland i forhold til å bygge selvkostfond i mer enn 5 år.

2. Er rutine for differensiering av renovasjonsgebyr i tråd med regelverket?

Innen husholdningsrenovasjon får innbyggerne lavere priser hvis de kildesorterer, mens hytterrenovasjon er differensiert i to satser. Gebyrene er basert på tidligere avfallsmengde, og ulikheten mellom de to satsene bygger på skjønn.

Revisor konkluderer med at rutine for differensiering av renovasjonsgebyr er i tråd med regelverket, men at selskapet gjerne kan fastsette gebyrer for hytterrenovasjon som samsvarer med de faktiske kostnadene.

3. Er redusert gebyr/fritak gitt i tråd med regelverket?

Renovasjonsforskriften er vedtatt av representantskapet i 2017, og ligger til grunn for denne behandlingen. Revisor mener kommunene burde ha en ensartet ordning for å sikre likebehandling av selskapets abonnenter, og dermed også klagebehandlingen.

4. Jobber MNA målrettet for å begrense forurensningen og utnytte avfallet som ressurs?

Rapporten konkluderer med at selskapet arbeider målrettet for å begrense forurensningen og utnytte avfallet som ressurs. Selskapet og kommunene har en utfordring i å utnytte avfallet som ressurs lokalt, og selskapet er avhengig av å samarbeide med lokale myndigheter og annet næringsliv for å utnytte potensialet.

5. Hvem har ansvar for deponier og ettersikring av dem?

MNA har ansvar for ett deponi på Stormyra og ettersikring av dette. Gjennom medlemskapet i MNA har kommunene også påtatt seg ansvaret for dette deponiet og oppfølging av det.

Revisor har listet opp andre deponier som finnes i MNA-kommunene, jfr. tabellen på side 90 i rapporten, men ikke vurdert oppfølgingen av dem. Kommunene har ansvar for de kommunale deponiene, eiere av private deponier er ansvarlige for disse og dersom forurensere ikke er kjent er grunneier ansvarlig.

Hvordan jobber MNA med utvikling og tilnærming til fremtidig krav på renovasjonsområdet?
Dette er en beskrivende del, der revisor ikke konkluderer.

Revisor har følgende anbefalinger til selskapet:

- *Selskapet bør bidra til at den samlede gebyrberegningen, som danner prisen til abonnentene, synliggjøres*
- *Selskapet bør vurdere grunnlaget for differensiering av hytterenasjonsgebyrene*
- *Selskapet bør gjøre tiltak som sikrer likebehandling av søknader om fritak eller redusert renovasjonsgebyr i alle kommuner i IKS-et*
- *Selskapet bør gjøre tiltak som sikrer likebehandling av klager på vedtak om fritak/reduksjon av gebyr i alle kommuner i IKS-et*
- *Kommunene og selskapet bør sammen arbeide for å skape dialog på tvers av næringsliv, kommune og avfallsselskaper for å identifisere muligheter for å håndtere avfall som en råvareressurs lokalt*

Kontrollutvalgssekretariatets vurdering

Rapporten svarer grundig på de problemstillingene som er beskrevet i prosjektplanen.

Nærøy kommune har behandlet de styringsdokumenter som er vedtatt i representantskapet. Ordfører er valgt som eierrepresentant og det er gjennomført opplæring.

I Nærøy finnes 10 avfallsdeponier, og kommunen må ta stilling til om den har god nok oppfølging av sine egne deponier.

Kontrollutvalget anbefales å slutte seg til innstillingen og sende saken til kommunestyret.